

Aan burgemeester en wethouders

Zaaknummer	551179	Portefeuillehouder(s)	Ronald Paping
Programmamanager	Mirjam Molenaar		
Ambtenaar	John Sietinga Aldo de Graaf	Vertrouwelijk	Nee
Telefoonnummer	06-24548794	Datum in college	23 februari 2021
		Datum fataal	23 februari 2021

Onderwerp: Beleidsregels Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Voorstel

1. De bijgevoegde beleidsregels TONK vast te stellen.
2. De raad hierover te informeren met bijgevoegde brief.

Inleiding

Het Rijk heeft besloten huishoudens die als gevolg van de coronacrisis te maken hebben met een inkomensdaling tijdelijk financieel tegemoet te komen in kosten die noodzakelijk zijn. Het is aan de gemeenten om deze ondersteuning te organiseren. Deze Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) is geen aparte regeling. Het is een vorm van Bijzondere Bijstand specifiek voor inwoners die normaal gesproken hiervoor niet in aanmerking zouden komen. Gemeenten is gevraagd voor deze doelgroep de voorwaarden van de Bijzondere Bijstand tijdelijk te verruimen zodat huishoudens worden geholpen die op basis van het huidige beleid niet in aanmerking komen voor Bijzondere Bijstand. Om de kosten te dekken voegt het Rijk 130 miljoen euro toe aan het gemeentefonds. Het Rijk heeft een aantal voorwaarden geformuleerd voor de middelen die zij ter beschikking stelt en suggesties gedaan voor de uitvoering. Deze zijn beschreven in de Handreiking uitvoering TONK door gemeenten die is opgezet en vastgesteld door het Ministerie van SZW, VNG, Divosa, een aantal gemeenten en Stimulansz.

- Het betreft tijdelijke financiële ondersteuning in de vorm van Bijzondere Bijstand.
- Het is bedoeld voor compensatie van noodzakelijke structurele kosten wegens onvoorziene, onvermijdelijke en plotselinge terugval in inkomsten vanwege de economische crisis. Hierbij ligt de focus op woonkosten.
- De middelen van het Rijk zijn voor dekking van de kosten voor de periode 1 januari 2021 t/m 30 juni 2021.

- Doelgroep: Huishoudens die te maken hebben met een onvoorzienbare, onvermijdelijke en plotselinge terugval in hun inkomen en daardoor de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen uit het inkomen. Situaties waar dit speelt zijn huishoudens die nog wel werk hebben maar te maken hebben met een substantiële inkomensderving als gevolg van corona, huishoudens die terug moeten vallen op een uitkering, huishoudens waar een van beide partners geen inkomen uit werk meer heeft en ook geen recht op een uitkering.

Wij stellen de volgende uitgangspunten voor bij de tijdelijke beleidsregels TONK gemeente Arnhem:

Tegemoetkoming

- We komen tegemoet in de structurele woonkosten.
- We hanteren een brede definitie van woonkosten: alle structurele kosten voor wonen die een huishouden daadwerkelijk moet maken voor huur, aflossing hypotheek, hypotheekrente, kosten voor nutsvoorzieningen, ook servicekosten, VVE, stageld en pacht.
- We hanteren geen maximum en geen minimum compensatie, maar de tegemoetkoming zal nooit hoger zijn dan de inkomensterugval.
- We passen geen inkomensgrens toe.
- Er geldt geen verhuisplicht.

Voorwaarden

- Er dient sprake te zijn van een inkomensterugval van minimaal 25%.
- We compenseren niet voor aanvaardbare woonkosten. We gaan ervan uit dat ieder huishouden 33% van het actuele inkomen kan inzetten voor het betalen van de woonkosten.
- (Een inschatting van) huurtoeslag brengen we in mindering op de woonkosten. De aanvrager wijzen wij op de mogelijkheid huurtoeslag aan te vragen.
- Als er medebewoners zijn die bijdragen in de woonlasten dan brengen we de feitelijke bijdrage van de medebewoners aan de woonkosten in mindering op de woonkosten van de aanvrager.
- Een eventuele woonkostentoeslag brengen we in mindering op de woonkosten.
- We gaan uit van de vermogensgrenzen conform de Participatiewet, met daarbij opgeteld een minimum bedrag voor leefgeld van € 1.000, -. Het vermogen boven deze vermogensgrenzen dient ingezet te worden voor de woonkosten. Spaargeld voor kinderen laten we buiten beschouwing.

Aanvraag

- We hanteren een minimale gegevensuitvraag bij het beroep op TONK met een minimale bewijslast. Er geldt alleen een bewijslast voor de inkomensterugval, de beschikbare geldmiddelen en de woonkosten die er zijn. Voor al het overige, waaronder de oorzaak van de inkomensdaling, volstaat een eigen schriftelijke verklaring van de aanvrager. Ook geldt een inlichtingenplicht bij wijzigingen van de situatie van de aanvrager.

Beoordeling

- De beoordeling van aanvragen wordt zoveel mogelijk gestandaardiseerd. Het vaststellen van de tegemoetkoming vindt plaats op basis van de gegevens die de inwoner via het aanvraagformulier aanlevert. Hierbij maken we gebruik van een rekenmodule. Er is geen sprake van een persoonlijk gesprek. Inwoners doen een aanvraag met terugwerkende kracht vanaf 1

januari m.b.t. daadwerkelijke gemaakte kosten en vanaf moment aanvraag tot en met 30 juni over te verwachten kosten.

Sociale ondersteuning

- Naast de financiële tegemoetkoming wijzen we aanvragers op de mogelijkheid van ondersteuning bij het voorkomen en aanpakken van eventuele schulden en begeleiding naar werk.

Beoogd effect

- Deze huishoudens kunnen hun huidige woning (huur of koop) behouden ondanks de inkomensdaling.
- Er is financiële rust om zo snel als mogelijk het inkomen uit betaald werk weer op peil te kunnen houden.
- Schulden worden zo veel mogelijk voorkomen.

Argumenten

1.1 Toekenning als het noodzakelijk is

Met de uitvoering van de TONK willen we zoveel mogelijk recht doen aan de feitelijke situatie van de aanvrager. Dat betekent dat we tegemoetkomen in de kosten, alleen in het geval dit noodzakelijk is, waar de aanvrager deze kosten niet zelf kan dragen en waar geen tegemoetkoming vanuit een andere regeling ontvangen wordt of mogelijk is. Ook willen we deze nieuwe doelgroep van harte ondersteunen maar niet bevoordelen ten opzichte van Arnhemmers die bijstandsafhankelijk zijn. Bovendien willen we geen onnodig risico lopen het budget dat we van het Rijk ontvangen te gaan overschrijden.

Daarom hanteren we een inkomensdaling van minimaal 25% (bij een kleinere inkomensdaling verwachten we dat inwoners de woonkosten nog zelf kunnen dragen door aanpassing van hun uitgavenpatroon), compenseren we niet voor aanvaardbare woonkosten (hierbij sluiten we aan bij de Nibud richtlijn), hanteren we enkele voorzieningen als voorliggend en sluiten we aan bij de vermogensgrens van de Participatiewet.

1.2 Ruimhartig bij de tegemoetkoming

Daar waar de aanvrager in aanmerking komt voor TONK willen we ruimhartig zijn en ook substantieel bijdragen in de vaste lasten van de aanvrager. Dat doen we door nagenoeg alle kosten die samenhangen met 'wonen' in aanmerking te nemen en geen minimum/maximumvergoeding te hanteren. We gaan zoveel als mogelijk uit van de werkelijke woonkosten van het huishouden. Bovendien speelt de hoogte van het inkomen van de aanvrager geen rol.

1.3 Laagdrempelige aanvraag

We willen geen onnodige drempels opwerpen bij het aanvragen en toekennen van TONK. Het dient zo eenvoudig mogelijk te zijn voor de inwoner en voor de uitvoering. Tegelijkertijd is - ook met het oog op de accountantscontrole - controle nodig op de rechtmatigheid en noodzaak van de toekenning. Vanuit deze notie zijn de voorwaarden en de (minimale) bewijslast van de aanvrager die we voorstellen geformuleerd.

1.4 Uitvoerbaarheid

Om de doelgroep in een kort tijdsbestek tegemoet te kunnen komen, willen we zo eenvoudig mogelijk beoordelen waarbij we zoveel mogelijk gestandaardiseerd en administratief afhandelen.

2.1 Besluit door de raad is niet nodig

Voor uitvoering van TONK is geen raadsbesluit nodig. Het volstaat om de raad per brief te informeren.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Risico op overschrijding van het budget

Wij kunnen geen betrouwbare inschatting maken van de omvang van de doelgroep, het aantal huishoudens dat een aanvraag gaat indienen en het aantal huishoudens dat tegemoetkoming krijgt toegekend. Ook hebben we geen zicht op de onderbouwing van het bedrag dat het Rijk toevoegt aan het gemeentefonds en hebben we vooralsnog slechts een schatting van het aandeel van de gemeente Arnhem hierin (zie financiën).

Dat betekent dat het risico aanwezig is dat we het beschikbare bedrag gaan overschrijden. We hebben dit risico opgenomen in het proces van perspectiefnota, Turap1. Wel zullen we het gebruik van de TONK goed monitoren. Op het moment dat overschrijding of onderbenutting van het budget blijkt, nemen we dit mee in Turap2. Ook zullen we een eventuele overschrijding kenbaar maken bij het Rijk en lobbyen we voor extra middelen.

Financiën

- Voor het uitvoeren van TONK, voegt het Rijk € 130 mln. toe aan het gemeentefonds, in twee tranches. Voor Q1 € 65 mln. en voor Q2 € 65 mln.
- Het aandeel van de gemeente Arnhem hierin is nog niet bekend. Een inschatting is dat het aandeel voor de gemeente Arnhem € 1,95 mln. bedraagt voor de totale periode 1 januari tot 30 juni. Dit is de best mogelijke inschatting op basis van de geldende verdeelsleutel minimabeleid en sociaal domein.
- Bij Turap I zal aan de raad worden voorgelegd om de extra middelen die voor TONK aan het gemeentefonds worden toegevoegd, toe te voegen aan het beleidsveld Armoede.

- In mei, wellicht eerder, ontvangen we het eerste deel van ons aandeel.
- Het bedrag is bedoeld voor verstrekkingen én uitvoeringskosten.
- Op basis van monitoring stelt het Rijk vast of meer middelen nodig zijn (aangenomen motie Van Weyenberg c.s. die vraagt te monitoren of de vrijgemaakte middelen voldoende zijn om de TONK ruimhartig uit te voeren en wanneer dit niet voldoende is meer middelen ter beschikking te stellen).

Uitvoering

- Het streven is dat de TONK met ingang van 1 maart kan worden aangevraagd.
- Voor de uitvoering van TONK gaan wij extra capaciteit regelen door tijdelijke inhuur van consultants. De extra werkzaamheden kunnen niet opgevangen worden door de vaste consultants.
- Zoals gezegd, is het aantal aanvragen TONK niet in te schatten. In eerste instantie zorgen wij voor de beschikbaarheid van 5 inhuurkrachten die voldoende geschoold zijn om de aanvragen te beoordelen.
- Deze inhuurkrachten krijgen een duidelijke werkinstructie en een beslisboom (rekenmodel) voor het beoordelen van de tegemoetkoming.

Communicatie

- Om voldoende bekendheid te geven aan TONK communiceren wij via de pers, de gemeentelijke website, sociale media, ondernemersverenigingen en de nieuwsbrief TOZO.

Bijlagen

Stukken voor college

- Beleidsregels TONK Gemeente Arnhem
- Raadsinformatiebrief TONK

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsinformatiebrief TONK
- Beleidsregels TONK Gemeente Arnhem